

Handläggare
Inger Bogne
Telefon: 08- 50815450**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2014-02-06

Aktualitetsprövning av Promenadstaden Översiktsplan för Stockholm

Remissvar

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att överlämna detta tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden som sitt svar på remissen.

Margareta Östrand
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

En aktualitetsprövning av översiktsplanen ska göras under varje mandatperiod. Stadsbyggnadskontoret har därför tagit fram rapporten "Fokus promenadstaden – uppföljning av Översiktsplan för Stockholm", vilken nu har sänt ut på remiss. I uppföljningen analyseras aktualiteten av översiktsplanens fokusområden och stadsutvecklingsstrategier. För att möjliggöra genomförande av översiktsplanen har åtta övergripande slutsatser identifierats. Remissinstanserna uppmanas att utifrån sitt uppdrag yttra sig över stadsbyggnadskontorets preliminära ställningstagande. Remissen innehåller också ett förslag till reviderade förhållningssätt avseende riksintressen för kulturmiljövård. Förvaltningen anser att den framtagna rapporten och de ställningstaganden som görs är ett mycket bra underlag för en aktualitetsprövning. Förvaltningen instämmer helt i de bedömningar som stadsbyggnadskontoret gör beträffande fokusområden, stadsutvecklingsstrategier och slutsatser för

genomförande och kan inte se att något saknas. Förvaltningen vill särskilt lyfta fram vikten av att planeringsinriktningar och strategier som rör social hållbarhet utvecklas och att stadsdelar ska ha möjlighet att utvecklas och förbättras utifrån lokala behov utan koppling till ett omfattande bostadsbyggande samt att god tillgång till attraktiva parker och grönområden säkerställs. Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget till reviderade förhållningssätt avseende riksintressen för kulturmiljövård.

Bakgrund

Enligt plan- och bygglagen ska kommunfullmäktige under varje mandatperiod pröva om översiktsplanen är aktuell.

Stadsbyggnadskontoret har därför tagit fram rapporten ”Fokus promenadstaden – uppföljning av Översiktsplan för Stockholm”. För att underlätta för remissinstansernas ställningstagande görs redan i rapporten bedömningar av aktualiteten av översiktsplanens olika delar. Remissinstanserna uppmanas att utifrån sitt uppdrag och område yttra sig över stadsbyggnadskontorets preliminära ställningstagande. Fyra remissfrågor har formulerats, vilka man vill ha svar på. Den formella aktualitetsprövningen görs efter remissomgången.

Ärendet

Underlag för aktualitetsprövningen är rapporten ”Fokus Promenadstaden – uppföljning av Översiktsplan för Stockholm”. I uppföljningen analyseras aktualiteten huvudsakligen utifrån tre övergripande perspektiv:

- Utvecklas staden i enlighet med översiktsplanens strategier och planeringsinriktningar?
- Finns nya förutsättningar och politiska beslut som påverkar översiktsplanen?
- Hur fungerar översiktsplanen som styrdokument och arbetsredskap i stadens processer?

Inledningsvis beskrivs utmaningar för framtidens stadsbyggande. Det är t.ex. den snabba befolkningsökningen, krav på bra samarbete inom en utökad storregion, globaliseringens påverkan och miljö- och klimatfrågornas ökade betydelse.

Fokusområden

Flertalet av översiktsplanens nio fokusområden bedöms vara i huvudsak aktuella. Inom några områden har så stora förändringar skett att avsnitten bedöms som inaktuella. Detta gäller bostadsförsörjning, där befolkningsutvecklingen gått betydligt snabbare än vad som förutsattes i Översiktsplanen och

ambitionen i bostadsbyggandet ökat. Det gäller även området miljö, hälsa och säkerhet där utvecklingen går mycket fort och det finns nya styrdokument och kunskapsunderlag som får stor påverkan på planeringsinriktningarnas aktualitet.

Kulturmiljöfrågor och kulturens betydelse i stadens utveckling bör lyftas fram tydligare. Även beträffande transport och framkomlighet ställer stadens snabba utveckling nya krav på den översiktliga planeringen.

Stadsutvecklingsstrategier

Översiktsplanens fyra stadsutvecklingsstrategier bedöms vara i huvudsak aktuella. I rapporten beskrivs utmaningar kring strategiernas genomförande. Bland annat konstateras att inriktningen för den centrala stadens utvidgning behöver förtydligas och genomförandefrågorna diskuteras. Behovet av förbättrad kollektivtrafik och planering av offentlig service, t.ex. förskolor och skolor är viktigt att lyfta fram. Arbetet med tyngdpunkter ställer krav på utvecklat samarbete inom staden. En översyn av prioriteringsordning och tidsperspektiv bör göras. Strategin om att koppla samman stadens delar behöver preciseras, med fokus på vilka samband som är viktigast att utveckla. När det gäller den fjärde strategin ”att främja en levande stadsmiljö i hela staden” finns behov av att diskutera tillämpningen och att utveckla och förtydliga strategin.

Trafikinфраstruktur

De flesta trafikinfrastrukturprojekt som föreslås i översiktsplanen är aktuella eller delvis aktuella. Resultatet av 2013 års Stockholmsförhandling innebär ett flertal tunnelbanesatsningar, vilket behöver beaktas i en uppdaterad översiktsplan. Tunnelbana till Nacka ändrar förutsättningarna för till exempel spårvägsförbindelse mellan Sickla udde och Slussen och Värmdöledens dragning vid Henriksdal.

Slutsatser om översiktsplanens genomförande

För att möjliggöra genomförande av översiktsplanen har följande övergripande slutsatser identifierats:

- Gemensamma mål och uppdrag i budget för de olika förvaltningarna och bolagen för att förtydliga ansvar för stadsutveckling är nödvändigt.
- Staden behöver ta en aktiv roll för att få igång bostadsbyggande i prioriterade områden i ytterstaden.
- Staden har möjlighet att styra och driva på utvecklingen i önskad riktning genom markinnehav och prioriteringar.

- Hållbar stadsutveckling behöver lyftas fram i planeringen, inte minst de sociala aspekterna. Även kulturens betydelse i byggandet av en hållbar stad bör förtydligas.
- En hållbar ekonomi ställer krav på att prioriteringar görs mellan större bostadsprojekt som innebär stora investeringar för staden.
- Satsningar på att utveckla det offentliga rummet bygger generellt på att medel tillgängliggörs genom bostadsbyggande. För att utveckling ska kunna ske utan bostadsbyggande behöver nya former för finansiering utvecklas.
- En förutsättning för att översiktsplaneringens strategier ska kunna konkretiseras och tillämpas geografiskt är att staden bedriver planering med helhetssyn. Det är viktigt med en samsyn inom staden om när och hur program på områdesnivå ska göras.
- Om Stockholm ska rymma minst 140 000 nya lägenheter krävs en mycket medveten planering med strategiska prioriteringar. Målet blir svårt att uppnå om staden har allt för stort fokus på kompletteringsprojekt.

Slutligen innehåller remissen ett förslag till reviderade förhållningssätt avseende riksintressen för kulturmiljövård. Redovisningen av riksintressen i översiktsplanen föranleder också en aktualitetsprövning. Länsstyrelsen har i sitt yttrande över översiktsplanen i samband med antagandet påpekat att det finns otydligheter i hur riksintressen för kulturmiljövård ska tillgodoses. Staden utvecklar därför sitt arbete med riksintresseområden för kulturmiljövården med särskilt fokus på innerstaden med Djurgården samt Vällingby-Räcksta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och behandlats på förvaltningsgrupp 2014-01-30, i rådet för funktionshinderfrågor 2014-01-29 samt i pensionärsrådet 2014-01-30. Remissvaret ska lämnas in stadsbyggnadskontoret senast 2014-02-28.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att den framtagna rapporten och de ställningstaganden som görs är ett mycket bra underlag för en aktualitetsprövning. Förvaltningen instämmer helt i de bedömningar som stadsbyggnadskontoret gör beträffande fokusområden och stadsutvecklingsstrategier och kan inte se att något saknas.

Förvaltningen håller med om att planeringsinriktningar och strategier som rör social hållbarhet behöver utvecklas. Det gäller t.ex. tillgång till offentlig och kommersiell service, men också till kultur och mötesplatser av olika slag. Behov av förskolor, skolor, ytor för lek och idrott måste vägas in tidigt i planeringen. Att främja en levande stadsmiljö i hela staden, vilket är en av de fyra stadsutvecklingsstrategierna i översiktsplanen, är en stor och viktig uppgift. Mycket av den förtätning som sker i ytterstaden beror främst på efterfrågan av nya bostäder och till liten del på att främja stadsdelarnas lokala behov. Behovet kan i stället bestå av nya arbetsplatser, attraktiva mötesplatser och parker. Stadsutveckling hänger idag starkt ihop med bostadsbyggande. Att kunna utveckla och förbättra stadsdelar utifrån lokala behov utan koppling till bostadsbyggande är svårt och nya finansieringsmodeller borde därför prövas.

Fokusområdet Idrott, rekreation och attraktiva grönområden innefattar delar som ligger inom stadsdelsnämndens ansvar, investeringar och skötsel av parker och grönområden. Strategierna i Den gröna promenadstaden blir ett viktigt underlag vid en omarbetning av översiktsplanen. Det höjda bostadsmålet och en snabbt ökande befolkning gör det än viktigare att en god tillgång till attraktiva parker och grönområden säkerställs.

Vidare vill stadsbyggnadskontoret ha svar på om de slutsatser som kontoret drar om hur översiktsplanen fungerar som styrdokument och arbetsredskap är relevanta och korrekta. Förvaltningen anser att de slutsatser som stadsbyggnadskontoret för fram är högst relevanta och väl underbyggda.

Slutligen har förvaltningen inget att erinra mot förslaget till reviderade förhållningssätt avseende riksintressen för kulturmiljövård. Det är bra att det tas fram en tydlig strategi för hur dessa frågor ska beaktas när nya detaljplaner tas fram. Detta gäller inte bara i Stockholms innerstad utan för samtliga områden av riksintresse för kulturmiljövården.

Bilaga

Rapporten ”Fokus Promenadstaden – uppföljning av översiktsplan för Stockholm”, inkl. remissbrev, tjänsteutlåtande och protokollsutdrag från stadsbyggnadsnämnden